Єднаймося в Просвіті!

ГАЛИЦЬКА ПРОСВІТА

Чи існують якісь ліки від цієї тривоги, яку вже можна назвати міжнародною, – ліки від страху перед третьою світовою війною? Так, говорити тільки ПРАВДУ.
Любомир ГУЗАР

20 (488)
15 травня
2014 р.

Тижневик "Галицька Просвіта" * Засновник – Івано-Франківське ОО ВУТ "Просвіта" ім. Т. Шевченка * Свідоцтво – ІФ № 521 від 15.06.2004 р. * Шеф-редактор – Степан Волковецький * Головний редактор – Богдан Вівчар * Літературний редактор – Ірина Шумада * Верстка – Марія Дзебчук * Набір – Наталія Дяченко * Друк – КП фірма "ЛІК" * Тираж – 2000 примірників * Замовлення – № 1049 * Наша адреса: 76018, м. Івано-Франківськ, вул. М. Грушевського,18 * тел. (0342) 75-05-86, * тел./факс (03422) 2-38-67 * e-mail: oblasna-prosvita@ukr.net * http://uaprosvita.if.ua/ * Наші реквізити: Р/р 26003300012896 в ПАТ "Ідея Банк" МФО 336310, код 04929075. * За зміст і достовірність інформації у рекламі відповідає рекламодавець * Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій і подає матеріали для дискусії * За точність викладених фактів відповідає автор * Редакція застерігає за собою право редаґувати і скорочувати матеріали * Листування з читачами – тільки на сторінках газети

ЗВЕРНЕННЯ
ДО УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

Центральне Правління Всеукраїнського товариства «Просвіта» імені Тараса Шевченка ухвалило основні засадничі та ідеологічні вимоги до програм кандидатів у Президенти України.

Свій голос рекомендуємо віддати за того кандидата, у програмі якого зафіксоване таке:

територіальна цілісність, єдність і соборність України, повернення Криму;

унітарність держави;

європейський вибір, інтеґрація у європейські структури і НАТО;

укладання двосторонніх державних договорів із проблем безпеки і військового співробітництва;

деолігархізація влади;

на законодавчому рівні – захист України та українського народу від етноциду, сепаратизму, ксенофобії;

проведення дострокових виборів до Верховної Ради України;

звернення України до Міжнародних судів із метою захисту інтересів українського народу;

люстрація влади і першочергово: МВС, СБУ, ЗСУ, прокуратури, судів, податкової, митниці тощо;

підвищення ролі місцевого самоврядування громад;

децентралізація влади у конституційному правовому полі;

інвентаризація земельного і лісового фондів, водних угідь, надр і функціонування цих ресурсів згідно із законодавством та народними інтересами;

єдина державна українська мова, програма посилення авторитету української мови як головного чинника консолідації нації, інтелектуалізації і духовного розвитку народу;

єдина Помісна Церква з духовним центром у Києві;

формування і захист українського інформаційного простору у контексті національної безпеки;

упровадження українозасадничих цінностей у всі сфери гуманітарної політики;

культурно-освітня, мовна, інформаційна, конфесійна політика стосовно національних меншин згідно з європейськими стандартами і міжнародним правом;

екологічна політика, спрямована на збереження людини і природи, збалансованого економічного, соціального, культурного і демографічного розвитку України;

проведення політики дієвої підтримки української культури у сфері освіти, науки, інформації;

активне залучення громадських об'єднань у сфери державної політики;

утвердження моральних і духовних цінностей суспільства, патріотичне виховання молоді в атмосфері поваги до своєї країни, рідної мови, культури, духовних і національних святинь.

Шановні співвітчизники! Зробімо все можливе, аби вже 25 травня, в першому турі виборів, Україна отримала леґітимно обраного Президента. Саме тому Центральне Правління ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка закликає підтримати найперспективнішого кандидата Петра Олексійовича Порошенка, чия позиція і програма відповідають нашим вимогам.

Пам'ятаймо: кожен голос стає надійною зброєю у визволенні Батьківщини від таємної і явної окупації, запорукою міцності держави, взаємної підтримки і патріотичного єднання для досягнення спільної мети – економічно сильної, соборної і незалежної України.

29 квітня 2014 року, м. Київ

ВИБОРИ-2014

ВИБРАТИ МАЙБУТНЄ

Шановні громадяни України!
Дорогі співвітчизники!

Звертаємося до вас у складний для нашої історії час. Триває аґресія Росії проти України. Режим Путіна робить усе, щоб розшматувати й знищити нашу державу.

За таких обставин вибори Президента України набувають доленосного значення. Український народ має висловити довіру людині, спроможній гідно представляти й ефективно захищати інтереси всіх прошарків суспільства й усіх реґіонів України.

Переконані, що такою постаттю єднання є Петро Порошенко. Він – людина високого освітнього рівня, має великий практичний досвід і в державному управлінні, і в розбудові соціально орієнтованої економіки, і у виробництві й створенні робочих місць.

Керівництво парламентськими бюджетним комітетом і комітетом із євроінтеґрації, Міністерством закордонних справ України – це лише деякі віхи його зростання. Порошенко – один із авторів Угоди про політичну асоціацію та зону вільної торгівлі з Європейським Союзом.

Петро Порошенко виявив блискучі дипломатичні здібності, привернувши пильну увагу міжнародного співтовариства, зокрема країн Європейського Союзу і США, до української проблематики. До голосу Порошенка прислухаються провідні політики різних країн світу.

Майдан – особлива сторінка біографії Петра Порошенка. Під час революційних подій 2013–2014 року виявив мужність і мудрість. Не месіансько-популістськими закликами, не аґресивною риторикою, а реальними справами запам'ятався Петро Порошенко в дні Майдану. Він став справжнім послом Євромайдану в Європі, голосом нової України.

Політичний союз Петра Порошенка і Віталія Кличка – унікальний приклад справжнього патріотичного об'єднання, заперечення віковічної приказки «два українці – три гетьмани».

Програма кандидата в Президенти України Петра Порошенка лаконічна і змістовна. Її розділи «Жити вільно», «Жити безпечно», «Жити небідно», «Жити чесно», об'єднані гаслом «Жити по-новому», є планом реформ, необхідних для перетворення України на успішну європейську демократичну країну.

Шановні виборці!

Закликаємо вас підтримати кандидатуру та програму Петра Порошенка – людини єднання і доброї волі, людини честі, людини, не заплямованої корупційними скандалами, людини, здатної на вчинки, рішучого політика, патріота України.

Перемога Петра Порошенка вже у першому турі засвідчить єдність українського народу, сприятиме суспільній злагоді й торуватиме шлях до європейського майбутнього України.

Дмитро ПАВЛИЧКО, *письменник;*
Юрій ЩЕРБАК, *письменник, дипломат;*
Володимир ВАСИЛЕНКО, *професор, дипломат, правник;*
Ігор ЮХНОВСЬКИЙ, *академік НАНУ;*
Богдан ГОРИНЬ, *дисидент-правозахисник;*
Валерій ШЕВЧУК, *письменник;*
Юрій МУШКЕТИК, *письменник;*
Віктор БАРАНОВ, *письменник, голова НСПУ;*
Микола ЖУЛИНСЬКИЙ, *академік НАНУ;*
Михайло СЛАБОШПИЦЬКИЙ, *письменник, видавець;*
Роман ЛУБКІВСЬКИЙ, *письменник;*
В'ячеслав БРЮХОВЕЦЬКИЙ, *професор, почесний президент Національного університету «Києво-Могилянська академія»;*
Любов ГОЛОТА, *письменниця, головний редактор газети «Слово Просвіти»;*
Олег ЧОРНОГУЗ, *письменник;*
Євген СТАНКОВИЧ, *композитор;*
Валерій СИЛЬВЕСТРОВ, *композитор;*
Анатолій МОКРЕНКО, *оперний співак, професор;*
Євген ЛУПАКОВ, *голова Спілки офіцерів України;*
Сергій КОМІСАРЕНКО, *академік НАНУ;*
Костянтин МОРОЗОВ, *генерал-полковник, перший міністр оборони України;*
Роланд ФРАНКО, *громадський діяч;*
Наталія ОСЬМАК, *інженер, громадський діяч;*
Михайло ГОЛУБЕЦЬ, *професор;*
Любомир БУНЯК, *громадський діяч;*
Григорій ХАЛИМОНЕНКО, *професор, сходознавець;*
Анатолій СВІДЗІНСЬКИЙ, *професор, культуролог;*
Ігор РАВЛІВ, *педагог, науковець;*
Богдан ГЕВКО, *професор;*
Олег ГЕРМАН, *професор, українознавець;*
Максим СТРІХА, *доктор фізико-математичних наук...*

ОФІЦІЙНА ДУМКА

ІНІЦІАТОРИ ЗАСТЕРІГАЮТЬ

Попри те, що ще недавно Івано-Франківська обласна рада була ініціатором реформи місцевого самоврядування, нині її очільник Василь Скрипничук заявляє, що реформування місцевого самоврядування не на часі. Про це він заявив на прес-конференції для журналістів. Звичайно ж, найперше зайшла мова про позицію і кроки обласного органу місцевого самоврядування в контексті сьогоднішньої небезпечної ситуації в державі, пов'язаної із захопленням міст і селищ проросійськими терористами на Донеччині й Луганщині.

За рішенням облради створено цільовий фонд для підтримки наших військових, до якого спрямували кошти з обласного бюджету за рахунок того, що обмежили фінансування загальнообласних цільових програм, а щодо деяких з них воно взагалі припинено. Йде формування першого батальйону територіальної оборони, хоч мало б бути вже три. Кошти на це спільним розпорядженням голів облдержадміністрації та обласної ради вже кілька разів виділяли без затримувань. І громадські об'єднання готують молодих людей до служби у війську, до участі в припиненні аґресії проросійських сил в окремих реґіонах країни.

Окреслюючи загальну ситуацію в краї, В. Скрипничук повідомив, що проблемою для населення є надання медичних послуг. Отож цю проблему і доведеться розглядати на одній із наступних сесій.

Очільник облради повідомив, що до логічного завершення доведено судові справи з прокуратурою за ухваленими близько десятка рішеннями, починаючи від використання прапора ЄС на території області й закінчуючи рекомендаційним рішенням щодо утворення структур з охорони громадського порядку на кшталт самооборони. Щоправда,

(Чит. на 2 стор.)

З ПЕРШИХ УСТ

РЕАЛЬНІСТЬ ЦІЛКОМ ІНША...

– Проведений так званий референдум на Донбасі є незаконним і нелеґітимним, – так оцінив його у телефонній розмові голова Луганської «Просвіти» Володимир Семистяга. – Він аж ніяк не відображає позицію більшості населення. Застрашені терористами й сепаратистами під дулом автоматів на цю акцію прийшли переважно люди старшого покоління, до того ж не в такій кількості, як показують організатори. Можу стверджувати, що і результати сфальшовані.

Як науковець і керівник «Просвіти» разом із фахівцями Луганського національного університету ім. Т. Шевченка, Східноукраїнського університету ім. В. Даля, громадськими організаціям Союзу українок, Демальянсом, «Молодою Просвітою», представниками Церков УПЦ КП та УГКЦ й іншими провели 4 травня соціологічне опитування на всій території Луганщини. Запитання звучало так: «Ви за територіальну цілісність України?..» І результати, які я озвучив на прес-конференції у Києві, показали, що луганчани хочуть жити у цілісній єдиній Україні. Скажімо, на Слобожанщині, себто на півночі краю, де сепаратистський референдум взагалі не проводився, майже сто від-сотків опитаних висловилися за цілісність України. Хоч південніше, у місті Антрацит, таких 51 відсоток. Але в середньому більше 70 відсотків – за єдину Українську державу. Проти – десь до 15 відсотків, решта не визначилась. Ось така правдива картина...

Б. В.: Володимире Федоровичу, в якій ситуації нині живе ваш край?

В. С.: Напередодні пройшла хвиля вбивств, грабежів, проявів наркоманії, пріоритет має темна сила, як у 20-ті роки минулого століття. Нахабно по-антиукраїнськи діють керовані Москвою «Русскій блок», «Русское єдінство»... Усім цим звороходленням керують нардепи Царьов, Єфремов, Горохов та ще деякі, і весь цей російський шовіністичний шабаш відбувається під патронатом Партії реґіонів та комуністів. Луганським роз'їжджає подароване Жіріновскім розмальоване авто як ознака підтримки Москви. Дійшло до того, що небезпечно говорити українською. Переслідують активістів руху «За єдину Україну», погрожують мені, ректорові університету... Українські телеканали відключені і є лише російські. Жодної україномовної місцевої газети, і всі друкують статті на підтримку сепаратистів. І волання про якийсь статус чи захист російської просто абсурдні.

Б. В.: А що робить влада?

В. С.: Таке враження, що влада нас зрадила, як місцева, так і Київська спільно з силовими структурами. Вони залишили людей сам на сам із озброєними сепаратистами й терористами. І тому велика недовіра до Турчинова, до Уряду, до партії «Батьківщина». Усе це призвело до того, що сепаратисти вже почуваються революціонерами. Вони відбирають бізнес у власників, щоправда, – все для себе. А люди, як писав Тарас Шевченко, «люди неборакі» – роботи нема, утримувати сім'ї нінащо, життєві перспективи в тумані. Але вірю, в єдиній країні ми кризу таки подолаємо.

Розмовляв ***Богдан ВІВЧАР***

Про події на сході України як результат психологічної та світоглядної кризи читайте на 2 стор.

ОФІЦІЙНА ДУМКА

ІНІЦІАТОРИ ЗАСТЕРІГАЮТЬ

(Поч. на 1 стор.)

одне з них – про утворення виконкому в складі виконавчого апарату обладміністрації скасоване. Великої біди в цьому немає, бо функціонує обладміністрація і тепер цей виконком був би не потрібен, бо дублював би її роботу. І на використання червоно-чорного прапора як частини офіційної символіки області маємо право. В компетенцію ради тепер перейшло право призначати керівників підприємств, установ та організацій, що належать до спільної власності територіальних громад області.

А ось реформування місцевого самоврядування – тепер не на часі, вважає В. Скрипничук, коли в деяких регіонах ідуть бойові дії. Та й по суті чи варто створювати державні представництва замість державних адміністрацій на рівні районів?

Він критикував депутатів-прогульників, а також амбіції при кадрових призначеннях у силових структурах області. В. Скрипничук сказав: Є громадське несприйняття кандидатури на чільника такої структури – потрібно шукати компромісну особу і не говорити, хто кого «перетисне»... А компроміс, вважаю, можна знайти завжди, була б державницька позиція.

Т. Д.

НОВАЦІЇ

У ЗЕЛЕНІЙ ДОЛИНІ – ІНДУСТРІАЛЬНИЙ ПАРК

Рішенням Долинської міської ради в жовтні 2013 року створено індустріальний парк «Долина» відповідно до вимог. Його концепцію розробляли спеціально створене комунальне підприємство «Долина-інвест» спільно з відділом енергозбереження, інвестицій та муніципального розвитку міської ради. І ось голова Держінвестпроекту України Сергій Євтушенко вручив міським головам: Львова – Андрієві Садовому, Долини – Володимирові Гаразду, Славути – Василеві Сидору, Коростеня – Володимирові Москаленку та Кременчука – Олегові Бабаєву витяги з реєстрів індустріальних парків. Відразу ж після урочистої церемонії, як повідомила прес-служба Держінвестпроекту, відбувся круглий стіл з обговорення перспективи створення індустріальних парків, а також досвіду інших країн у цій сфері, в якому взяли участь представники компаній «Великої четвірки» (PwC), бізнес-асоціацій (EBA, ACC, делеґат німецької економіки) та членів міжнародних фінансових інституцій.

– За 22 роки незалежності в Україні не було створено гідної інвестиційної інфраструктури для ведення бізнесу – індустріальних парків. Нині перші п'ять таких парків внесено до реєстру. Ми вітаємо всіх представників місцевої влади, які є ініціаторами створення індустріальних майданчиків, з їхніми першими дієвими кроками та вручаємо їм витяги з реєстру, – зазначив під час урочистої церемонії С. Євтушенко. – Земельна ділянка з необхідним інженерно-технічним оснащенням значно скоротить інвесторові «час до ринку» – від 2–3 років до 6–9 місяців. Тобто індустріальні парки створять привабливий інвестиційний клімат для інвесторів, а підтримка держави відіграє роль додаткового заохочувального стимулу для інвестицій.

До слова, за 5–7 років, завдяки мережі таких парків, Україна зможе залучити близько $ 8–10 млрд. інвестицій, створити 80 тис. нових робочих місць та істотно збільшити показник ВВП. Нині у світі йде конкуренція за інвестиції і таланти.

Микола СОКІЛЬСЬКИЙ

ТАК ДУМАЮ

ДЕРЖАВНА ІДЕОЛОГІЯ І ПРІОРИТЕТ ОСОБИСТОСТІ

ПОДІЇ НА СХОДІ УКРАЇНИ ЯК РЕЗУЛЬТАТ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ТА СВІТОГЛЯДНОЇ КРИЗИ. ТА СВІТЛО В КІНЦІ ТУНЕЛЮ Є...

Про дійсні причини кризи на сході України політики мовчать, точніше дещо приховують. Про це «дещо» ми й будемо говорити. Політична ситуація на сході України – це лише зовнішня оболонка психологічної й світоглядної кризи, а також криза ідентичності. Певна частина населення сходу України не може дати відповідь на запитання – хто вони є: українці, росіяни, євреї чи, може, «простые советские люди». Частина малоросів орієнтуються на Росію, а певна частина росіян уважають себе українцями. Отже, втрачена ідентичність. Маємо Вавилонське стовпотворіння, яке є результатом минулої й теперішньої політики Росії, а також відсутністю державної ідеології, зорієнтованої на формування української політичної нації.

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА Й ПСИХОЛОГІЧНА НЕГОТОВНІСТЬ

У частини мешканців Донбасу досі панує уявлення: «Донбасс порожняк не гонит», яке, на наш погляд, є формою психологічного захисту від реальної самооцінки. Безумовно, Донбас умів працювати, був робочими руками комуністичної партії, тому в минулі часи мав заслужену славу.

Після отримання незалежності умови змінилися. Людина сходу України виявилася нездатною адаптуватися до нової реальності: здійснити професійну переорієнтацію, витримувати суперечності й психологічну напругу, мислити відповідно до нових умов життя, тобто стала неспроможною бути повноцінним суб'єктом діяльності. Місцева влада теж виявилася нездатною бути цим суб'єктом. Вона сподівалася, що можна розвивати економіку без її структурної перебудови. Своєю бездіяльністю вона протягом двадцяти років консервувала розвиток Донбасу. На рівні наукової й суспільної свідомості ці причини досі не усвідомлено. Втім, мешканці Донбасу продовжують орієнтуватися на тих політиків, які їх привели до кризового стану. На підсвідомому рівні це породило певну тривогу й страх, що вилилося в бездумний бунт. Люди пішли за морально здеґрадованими політиками-сепаратистами.

У душах східняків лежить страх перед власною нездатністю бути повноцінними суб'єктами діяльності й громадянами в нових умовах. Безумовно, шлях у Європу передбачає автоматичне зростання вимог до себе: своїх умінь, знань, рівня мислення й спонукань до діяльності. Донбас відчував свою інтелектуальну й психологічну неготовність до нових умов життя. Утім, як людина центральної, західної, північної й навіть південної України виявилася більш підготовленою, бо має більш високий духовний і моральний потенціал. Спеціально зазначимо, що ця деморалізованість є результатом комуністичної пропаґанди й російської інформаційної війни. Комуністи й Партія реґіонів використали цей страх та інтелектуально-психологічну непідготовленість людини сходу до нових умов життя, що є моральним і політичним злочином.

НЕЗДАТНІСТЬ ЕЛІТИ І БЕЗДІЯЛЬНІСТЬ ШКОЛИ

Криза сходу України вочевидь говорить, що матеріальне без духовного – ніщо. Людина, що втрачає світоглядну орієнтацію, перетворюється в легку здобич різних політиків, сепаратистів, терористів. Теперішня криза – це доказ того, що на сході України відсутня критична маса особистостей, здатних діяти в інтересах цілого й переважає маса людей, які не виходять за межі безпосередніх потреб. Отже, дійсною причиною кризи на сході України є нездатність еліти бути суб'єктом діяльності в нових умовах. Події на Донбасі – це інтелектуально-психологічна й геополітична криза місцевої еліти.

Теперішня криза – це також результат бездіяльності школи й вищої зокрема, а саме «двійка» за освітню й виховну діяльність усім національним університетам Донбасу. Якщо молодь заходу, центру й півночі України була органічною частиною Революції гідності, то для молоді сходу характерні такі ж самі фобії, що й для їхніх батьків.

Донбас сьогодні, перш за все, потребує психологічної і духовної підтримки й допомоги. Він наляканий. Йому досі не зрозумілі ідеали Революції гідності: особисте вільне життя без хабарів на основі власної якісної праці. Донбас став жити під гаслами: хай буде брехня, деґрадація, аби хоч щось було на столі. Подібна орієнтація призведе до того, що схід України перетвориться у Придністров'я.

Донбас «погнал порожняк», коли «повівся» на обіцянки ПР і дружно проголосував за колишнього Президента. Громадяни сходу України досі не усвідомили, що в політиці не можна користуватися поняттями «свій» і «чужий». У політиці, як і в стосунках між людьми, пріоритет має належати моралі й закону. Донбас має сьогодні зрозуміти: хто втрачає мораль і здатність бути суб'єктом власної діяльності, той втрачає й хліб. Там, де відновлюється право, мораль, дух, – туди приходять й інвестиції. Львів сьогодні – найпривабливіше місто України для іноземних інвесторів, Київ на п'ятому, а Луганськ – на двадцять четвертому місці. Ось вам результат відновлення морально-духовного потенціалу.

ЗАВДАННЯ: РОЗРОБИТИ ДЕРЖАВНИЦЬКУ ІДЕОЛОПІЮ

Криза висвітлила слабкі місця теперішньої влади, а вчорашньої опозиції: відсутність державної ідеології й відповідної ідеологічної роботи в масах, а також брак у їхніх лавах професійних ідеологів, здатних до такої діяльності. Загальним гаслом опозиції було «Геть!» щодо колишньої влади. Опозиція за допомогою національно-свідомих людей – особистостей отримала те, що хотіла – владу. А що далі? Де державна ідеологія, яка б об'єднала представників усіх етносів й релігійних конфесій і створила єдину політичну націю? Влада не залучили до процесу управління у центрі й на сході України зокрема, фахівців, здатних до державницького мислення. І цим скористалися антиукраїнські сили.

Завдання для майбутньої влади: розробити державну ідеологію, що стосувалася б не лише мовної політики, а гуманітарної сфери узагалі. Сформулюємо основні положення ідеології персоналізму.

1. Кожна людина як громадянин України може реалізувати свої інтелектуально-психологічні можливості на одному з чотирьох рівнів – як **особа залежна** (спонукується безпосередніми потребами), **посередня** (мотивується власною вигодою й владою), як **особистість** (спонукується інтересом суспільства) і як **яскрава індивідуальність – геній** (керується ідеалом).

2. Посттоталітарний стан українського соціуму спричинив істотну перевагу в нинішній державній владі людей цілком залежних.

3. Громадянське суспільство може бути розбудоване лише за умов пріоритету особистостей.

4. Пріоритет особистості над посередністю означає пріоритет толерантності у всіх сферах громадського життя, максимальне взаєморозуміння між державою і громадянським суспільством, колеґіальне ухвалення рішень, взаємна повага до всіх етносів та вірян усіх конфесій.

5. Ідеологія персоналізму задовольняє потреби народних мас, бо вказує, з одного боку, шлях подолання рабської, пострадянської, свідомості, а з іншого – володарювання посередньої людини, яка цинічно продовжує маніпулювати свідомістю частини українського суспільства.

Громадянам сходу України варто усвідомити, що сьогодні не має простих засобів розв'язання кризи. Федералізація – це продовження розподілу громадян України на «своїх» і «чужих», «потрібних» і «зайвих», «друзів» і «ворогів», «правильних» і «націоналістів». Це шлях знеособлення кожного з нас, шлях до нового витка маніпуляцій.

В СИТУАЦІЇ ІСТОРИЧНОГО ВИБОРУ

Україна знову опинилася в ситуації історичного вибору. Для розв'язання кризи на сході України влада має дати певні ґарантії й чітко сказати, що Донбас не буде полишений напризволяще, що сюди прийдуть інвестиції й буде надана гуманітарна допомога. Але громадяни сходу України мають усвідомити, що вони мусять підтримувати не популістів, а тим більше політиків, пов'язаних із сепаратизмом, а обирати діячів, здатних діяти в інтересах цілого суспільства з урахуванням економічних, політичних, соціальних, культурних, мовних і духовних проблем.

Пропонуємо ряд положень для осмислення електорату Донбасу й політикам усіх рівнів. **По-перше,** розв'язувати подібні кризи здатні лише діячі особистісного рівня розвитку, що спонукуються інтересом України як єдиної Соборної держави. **По-друге,** політики, що роздмухали цю кризу, мають піти «на відпочинок», бо вони лише використовують ситуацію для власної вигоди і є індивідами посереднього рівня розвитку. **По-третє,** орієнтуватися на дострокові перевибори в обласні, місцеві Ради Луганської й Донецької областей.

Шановні земляки! Робімо висновки з сучасної історії. Що сталося з Абхазією і Придністров'ям, коли вони підтримали сепаратистів? Сьогодні там цілковитий хаос. Треба набратися волі, мужності й іти вперед. Ставайте суб'єктами діяльності: своєю працею творіть умови для власного розвитку. Позаду Абхазія й Придністров'я.

Володимир САБАДУХА,
кандидат філософських наук, доцент Східноукраїнського національного університету ім. В. Даля
Сергій НЕТЬОСОВ,
кандидат педагогічних наук, «Відмінник освіти України»;
Олексій БІДА,
Громадський сектор Луганська

ДІЯ

А ТИ ВСТУПИВ У НАРОДНЕ ОПОЛЧЕННЯ?

Шановні краяни! Прикарпатці разом із побратимами з інших областей гідно і мужньо відстояли права громадян України в боротьбі зі злочинною владою. Однак імперська Росія та антиукраїнська «п'ята колона» не змирилися з нашою перемогою над диктаторським режимом Януковича і силою хочуть зробити нас частиною імперії. Захоплено Крим – частину Української держави, окуповано окремі східні реґіони України.

Україна – в небезпеці! Зважаючи на загрозливий воєнний стан, в області діє Рада оборони області. Утворено громадську організацію «Народне ополчення Прикарпаття» як структуру в системі оборони області, що підпорядкована Раді оборони області. Згідно з чинним законодавством розроблено статут, яким передбачається на добровільних засадах об'єднати всіх громадян області, що виявили бажання брати участь в обороні держави, забезпеченні правопорядку та охороні державного кордону.

Ця громадська організація є позапартійною, неполітичною.

Звертаємося до керівників місцевих органів виконавчої та представницької влади, голів районних, міських, селищних, сільських рад із закликом невідкладно скликати загальні збори громадян за місцем проживання з метою оперативного їх залучення до оборонної роботи та створення в кожному населеному пункті структур Народного ополчення.

Запрошуємо до співробітництва всі громадські організації, зокрема правоохоронного та оборонного спрямування.

Звертаємося до жителів області з закликом у цей загрозливий для України час взяти активну участь у формуванні структур Народного ополчення, щоб спільними зусиллями забезпечити оборону і громадський порядок.

Запис в Народне ополчення здійснюють у Народному домі «Просвіта» в робочі дні з 15.00 до 18.00 (м. Івано-Франківськ, вул. Грушевського, 18).

Разом переможемо!
Слава Україні!

ВАРТО ЗНАТИ

ПРАВОВА ДОПОМОГА ДЛЯ ВИБОРЦІВ ТА ПОТЕРПІЛИХ

Із березня в країні розпочали впровадження проекту «Захист цивільних та громадянських прав в Україні», який спрямований на сприяння проведенню прозорих та чесних виборів Президента України, а також на подолання неґативних правових наслідків сучасної суспільно-політичної ситуації в державі.

Проект впроваджується в 11 областях, у тому числі й на Івано-Франківщині. Його реалізовує Всеукраїнська коаліція з надання правової допомоги у співпраці з 13 потужними реґіональними неурядовими організаціями, зокрема громадською організацією «Аґентство з розвитку приватної ініціативи» та молодіжним громадським центром «Еталон» за сприяння Національного фонду підтримки демократії (NED).

В рамках проекту юристи надають первинну і вторинну правову допомогу: консультують громадян, зокрема, через «Skype», готують необхідні процесуальні документи і за потреби представляють інтереси людей у судах. Основними цільовими групами проекту є потерпілі в ході нинішніх суспільно-політичних подій, а також виборці.

«Прикарпаття, як і всю державу, безпосередньо зачепили останні революційні події в Україні та їхні наслідки, відчутний неґативний відбиток на життя краю наклала також зовнішня аґресія проти нашої країни, – говорить юрист ГО «Аґентство з розвитку приватної ініціативи» адвокат Кирило Рубановський. У межах проекту ми надаємо безоплатну правову допомогу учасникам протестних акцій, які зазнали переслідувань, шкоди здоров'ю або майну, а також переселенцям з інших реґіонів країни. І, звісно, саме як виборці ми зацікавлені в дотриманні виборчих прав наших співгромадян, зокрема в частині внесення до списків виборців та надання можливості проголосувати...»

Для отримання безоплатної правової допомоги у сфері цивільного та виборчого права громадяни можуть звертатися до юристів МГЦ «Еталон» та ГО «Аґентство з розвитку приватної ініціативи» **за адресою:** м. Івано Франківськ, вул. Дністровська, 26, 2-ий поверх, каб. 12, тел. (0342) 50-46-05 Прийом громадян кожного робочого дня з 9.00 до 18.00.

АКЦІЇ

БУКОВЕЛЬ ПРИЙМАВ БІЖЕНЦІВ

На Прикарпаття прибули 286 людей зі сходу та півдня України. Тут вони отримали безплатний притулок, медичну та соціальну допомогу, а також знайшли справжніх друзів. Проте цим усіх проблем не вирішено. Люди шукають роботу, влаштовують дітей у дитячі садочки та школи і щодня моляться, аби якомога швидше повернутися додому.

Якщо в будні люди заклопотані справами, то вихідні переважно проводять у родинному колі. Аби ознайомити кримчан і людей зі сходу з прикарпатським краєм, нещодавно їх запросили на екскурсію в Буковель.

«Поки люди будуть адаптовуватися на новому місці, ми їм допомагатимемо чим зможемо, – наголошує директор ТК «Буковель» Олександр Шевченко. – Зокрема, оплачуватимемо вартість оренди житла в Івано-Франківську й області та, безумовно, робитимемо все можливе, аби біженці в нашому прикарпатському краї, «бандерівщині», почувалися комфортно...»

Для гостей провели екскурсію: піднялись на підйомнику на гору Буковель, а діти катались на мотомобілях, стрибали на батуті, надувній гірці, ловили кульки, весело проводячи час.

Співголова координаційної ради з питань надання допомоги під час надзвичайних ситуацій на Прикарпатті Леся Аронець говорить, що такі подорожі допомагають біженцям відволіктись від проблем і розширити свій світогляд. А в Буковелі вони побачили Карпати, ознайомились із гірською перлиною і просто гарно провели час.

Т. Д.

РЕЗОНАНС

СЛЬОЗИ ЧИ «АРҐУМЕНТИ»?

З цим запитанням я звернувся до бійця Правого сектора, котрий пережив пекло на Майдані у Києві, мого земляка-березуна Миколи Стріпачука після урочистого висвячення 4 травня 2014 року в центрі села банера «Небесна сотня» і «сльозогінного» концерту з цієї ж нагоди. Відразу зазначу, що на жарґоні майданівців слово «арґументи» означає зброю.

«Так, оплакувати героїв Небесної сотні потрібно, – наголосив пан Микола. – Але, оплакуючи, ми не повинні забувати, що проти України з боку проросійських терористів і російських диверсантів ведеться неоголошена війна, що у Слов'янську, на Донеччині, Луганщині гинуть наші хлопці з когорти героїв-майданівців, котрі тепер є бійцями Національної гвардії, що цими днями прибудуть гроби і до Березовів. Я отримав декілька поранень на Майдані, лікувався за кордоном (Микола показує світлини своїх ран, зафіксовані на його мобілці; тяжкі рани, дивитись важко). Нам, тяжкопораненим майданівцям, виплатили певні компенсації за поранення. Спочатку я і мої побратими відмовлялись від цих коштів, бо воювали ми майже голіруч не за гроші, а за вільну і європейську Україну. Януковичівські опричники з особливою жорстокістю катували тих наших побратимів, що потрапили їм до рук, коли вони казали правду про те, що жодних грошей їм ніхто не давав, що останні сімейні заощадження використали на поїздку до Києва. Тепер я закликаю всіх побратимів, котрі отримали поранення на Майдані, писати заяви на виплату компенсацій за поранення, а отримані гроші, якщо не дуже потрібні, віддавати на придбання «арґументів», щоб наші хлопці мали змогу захищати своє життя перед озброєними до зубів москальськими окупантами і їхніми прихвоснями...»

Відразу ж після освячення банера громада села розділилась на два табори: радикально налаштовані національно свідомі ґазди, в гурті яких лунали войовничі кличі до збройного вишколу ополченців, примагнітились до найближчого генделика і, судячи з голосних співів і кількості спорожнених пляшок, з успіхом провели цей бойовий «вишкіл».

Інша частина громади, переважно непитущі, попрямували до актового залу середньої школи, де відбувся уже згадуваний концерт. Після телевізійної картинки з Одеси, де мале дитя на руках у своєї мами на мамин патріотичний оклик «Слава нації!» цілком природно відгукувалось «Смерть ворогам!», я очікував, що й на концерті зроблять акцент на усвідомлення, хто ж наш ворог, бо дяді з Верховної Ради України і з Міноборони до останнього моменту не визначились із військовою доктриною України і з означенням «ґвалтівник», а варіант, що Росія – потенційний ворог України навіть не розглядався до останнього часу.

Але і концертні номери збентежили мене: що візьме у свою пам'ять, до свого серця наша сільська молодь, передусім оті маленькі дітки, які заледве вимовляють завчені слова монтажу? Безперечно – повагу до героїв Небесної сотні. Це важливий виховний аспект. Але як вплинуть на ще не сформовану свідомість школяра такі рядки місцевих початківців (хоч були серед них і вчителі місцевої школи): «Творчість Шевченка – це скрегіт кайданів», або «Нас ні гетьман, ні цар не примирить у страшній братовбивчій війні», або «Ти прикрився хрестом і законом, і тримаєш в шмаркатих руках з лицемірним цинічним поклоном синьожовтий вкраїнський наш стяг»? Як це викривлене й абсурдне сприйняття реальності ляже на душі учнів? Адже творчість Шевченка – це голос Бога, голос Пророка, а не скрегіт кайданів! Братовбивчу війну маємо в Україні не за нашим бажанням убивати один одного, а через імперські апетити кремлівських верховодів, через їхнє ненаситне бажання відновити «тюрму народів», «імперію зла» – СССР. А Шевченко благає нас: «Обніміться, брати мої, молю вас, благаю!»

«Плине кача по Тисині...» Цю піснюреквієм повторювали на концерті в різних варіаціях. Пісня переповнювала душу болем і смутком. І жінки плакали вельми щиро... Але при кожному повторі цієї пісні сліз було все менше і менше. Тому чи варто було її повторювати ще і ще?.. І згадалась мені приповідка нашого великого Патріарха УГКЦ Любомира Гузара, висловлена на Євромайдані в грудні минулого року: «Працюй, наче все залежить від тебе, а молися до Господа, наче все залежить від Нього». Гадаю, що ті, що стали на прю з сатанинськими силами Антихриста, глибоко зрозуміли ці мудрі слова. Vivere militare est – жити – значить боротися. Ця латинська приказка суголосна з Шевченковим окличним кредо «Борітеся – поборете! Вам Бог помагає!»

Микола СИМЧИЧ,
с. Середній Березів, Гуцульщина

АКЦЕНТИ

УСІМ ЖИТЕЛЯМ ПІВДНЯ-СХОДУ УКРАЇНИ, ЯКІ ГОРЯТЬ БАЖАННЯМ УВІЙТИ ДО СКЛАДУ РОСІЇ, СКАЖУ ОДНЕ: ВИ – ПОГАНІ ГРОМАДЯНИ ДЛЯ БУДЬ-ЯКОЇ ДЕРЖАВИ, ТОМУ ЩО ЗРАДНИКІВ НЕНАВИДЯТЬ УСЮДИ. 11 ТРАВНЯ ЗАЙВИЙ РАЗ ДОВЕЛО: ВИ НЕ ТІЛЬКИ ЗРАДНИКИ, А Й ФАНТАСТИЧНІ, ДО ІСТОРИЧНОГО БЕЗПАМ'ЯТСТВА, ІДІОТИ. РОСІЙСЬКИЙ КОРДОН НЕДАЛЕКО, МОГЛИ Б НА ЕКСКУРСІЮ ПОЇХАТИ, ПОДИВИТИСЯ НА «ПУТІНСЬКИЙ РАЙ». ВАШИМ ДІТЯМ І ВНУКАМ ДОВЕДЕТЬСЯ ДОВГО РОЗПЛАЧУВАТИСЯ ЗА ВАШУ ОСОБИСТУ ДУРІСТЬ...

Валерія НОВОДВОРСЬКА, *російський опозиціонер, дисидент і публіцист*

ПОПЕРЕДНИКИ

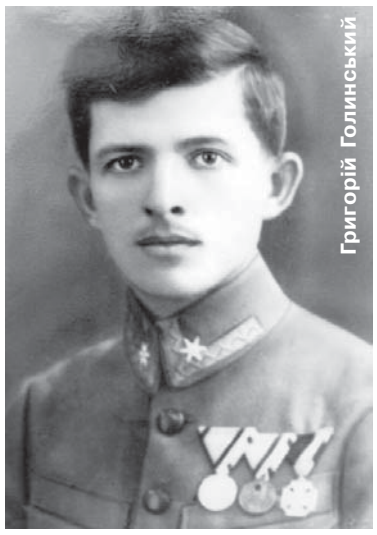
З ІСТОРІЇ ГУЦУЛЬСЬКОЇ СОТНІ

Цьогоріч виповнюється сто років з початку Першої світової війни, яка ціною десятків мільйонів убитих і скалічених людей привела до краху чотирьох імперій – Австро-Угорської, Німецької, Російської та Османської (Турецької). Початок війни і наступ російських військ у Галичині, а також подальші репресії московської окупаційної влади проти української інтеліґенції і священиків Греко-Католицької Церкви призвели до небаченого піднесення національно-визвольних устремлінь серед українців Східної Галичини, Північної Буковини і Закарпаття.

Сотні тисяч патріотів: чоловіків і жінок зголосилися добровольцями до Леґіону УСС, створеного за рішенням Головної Української Ради з Костем Левицьким на чолі. По всіх містах і селах збирались добровільні пожертви для українського війська. Активну участь у цих процесах брали і наші земляки. Серед них було багато нащадків славних лицарів Карпат – опришків, які побажали створити власний підрозділ. Так народилась славнозвісна Гуцульська сотня, яка згодом перетворилась у Гуцульський пробійний курінь, який завжди був попереду на всіх найважчих ділянках бойових дій і в ході української національно-визвольної революції 1917–1920 років. Найдовше командиром цього підрозділу був Григорій Голинський, розстріляний енкаведистами в урочищі Дем'янів Лаз в кінці квітня 1941 року. Подвиг стрільців продовжили їхні діти, які боролись і гинули за Україну в лавах УПА.

Минули роки... Через століття після них, щоб відстоювати ті ж ідеали, за які боролись їхні прадіди, стали їхні нащадки. Вони добровільно рушили до Києва на Майдан, створивши 32-гу за порядковим номером Гуцульську сотню в складі Самооборони. Ця дуже символічна подія спонукала мене розповісти історію столітньої давнини, яка отримала своє логічне продовження в наш час – час завершальних боїв за справжню і дійсно незалежну Україну.

Гуцульська сотня УСС – структурна одиниця Леґіону УСС. Першу Гуцульську сотню УСС організував Клим Гутковський у жовтні-грудні 1914 у Страбичові та Хусті. Дослідник історії стрілецтва Роман Коваль пише: Ми всі думали, що українські січові стрільці – це галичани, уродженці Львова, Тернополя, Станіслава і навколишніх сіл. Виявляється, це не зовсім так. До Леґіону УСС найбільше зголосилося добровольців-«самохітників» з гуцульських сіл: Брустурів, Річки, Яворова, Космача, Прокурави, Кобаків, Красноїлля, Криворівні, Жабйого, чотирьох Березовів... А ще з гуцульських сіл Буковини і Закарпаття. Верховинців розподілили в кожну з восьми сотень новоствореного Леґіону. Бойові дії сотня почала в лютому 1915 року. Гуцули уславилися в боях в околицях Торунсько-Вишківського перевалу між містами Міжгір'я і Долина. Проіснувала перша Гуцульська сотня лише до весни 1915 року. Згодом була знову сформована у другій половині жовтня 1916 зі «старої войни», тобто досвідчених січовиків, що нараховувала до 200 вояків, головно гуцулів, після того, як у вересні 1916 року командування 7-ої австрійської армії, яка з останніх сил боролася у південно-східних Карпатах, зажадало від Леґіону УСС відправити на допомогу бодай одну сотню стрільців. Восени 1916 р. у Вишколі УСС сформовано нову Гуцульську сотню під командою четаря Миколи Никорака. Сотню одразу виокремили з Леґіону УСС, який росіяни

Григорій Голинський

в жовтні 1916 р. розбили під Бережанами. І вислали на Буковинський фронт.

27 жовтня Гуцульська сотня УСС відбула в Карпати, в околиці полонини Кирлібаби, де перебувала до середини 1917 р. Там Гуцульська сотня особливо відзначилася у боях поблизу гори Присліп, де 1 грудня спільно з німецькими частинами розбила росіян, та 31 березня, коли взяла в полон російську залогу з 45-ти осіб разом із командиром, захопивши при цьому скорострільі і міномет. 27 червня 1917 р. вона повернулася до Леґіону УСС. Михайло Горбовий стверджував, що 60 відсотків усусусів складали гуцули, наші войовничі горці. Не дивно, що саме з гуцулів творили пробоєві сотні та пробоєві курені в австрійській та галицькій арміях!

* * *

1 листопада 1916 р. Гуцульська сотня прибула до Великого Бичкова. Бойове завдання вона отримала 26 листопада 1916 року. Мала разом з іншими частинами австрійської армії зупинити війська російського генерала Олексія Брусилова, який прагнув прорватися до Семигорода, щоб з'єднатися із союзною румунською армією. У разі успіху Буковинський фронт перестав би існувати й німецька та австрійська армії опинились би в катастрофічній ситуації. Цього не сталося завдяки бойовій співпраці українців, німців, австрійців та мадярів. Перший бій Гуцульська сотня сотника Ерле провела за перевал Присліп 30 листопада й 1 грудня 1916 року. У вкрай тяжкому бою гуцули і німці здобули блискучу перемогу, захопивши, за різними даними, від 600 до 1300 полонених. При цьому загинув лише один стрілець – Романюк із с. Кути Косівського повіту. Далі сотню перекинули на Кирлібабу. І тут гуцули уславилися перемогами над російською зброєю.

Слід зазначити, що Гуцульська сотня стала штурмовою, навіть «першою» у бойовій групі Русса, фактично елітною частиною австрійської армії. Щоб віддячити хоробрим воякам, сотник Ерле роздобув полковий оркестр, наказавши дириґентові грати виняткові українські пісні – «Ми гайдамаки», «Не пора», «Не миритись» та інші. Кажуть, що Альфонс Ерле так закохався в гуцулів, що не полишав думки знову пов'язати свою долю з українцями. 1918 року мрія здійснилася – він став отаманом УГА. Був начальником штабу Начальної команди УГА, першим квартирмейстером і начальником штабу 1-го корпусу УГА. Не один він розбудовував Галицьку армію та бився проти поляків за те, щоб Галичина увійшла до складу Української держави.

У другій половині червня 1917 року 45 стрільців разом із хорунжими Голинським та Стафиняком відправляють з Коша на поповнення Гуцульської сотні, яка стояла на полонині Попадя, відпочиваючи після важких боїв з росіянами восени 1916 в околиці Кирлібаби, недалеко старого угорсько-румунського кордону, що намагались пройти в Семиграддя і з'єднатися з румунською армією. В тих боях загинув командант сотні, поручник УСС, д-р Омелян Левицький (1875–1917), за походженням з Коломиї, за фахом – адвокат. Прибувши на місце, Григорій Голинський стає командиром цієї сотні, а пізніше – Гуцульського куреня.

Після гетьманського перевороту Гуцульську сотню разом із трьома іншими сотнями УСС німецьке командування кинуло на Херсонщину в село Грузьке під Єлисаветом (тепер – Дніпропетровськ) для придушення антинімецьких селянських повстань. Та сотня Г. Голинського ввійшовши в село, стала на майдані й заспівала стрілецьких пісень. На майдан збіглася молодь. Заграв оркестр і почались танці. Ця подія засвідчила порозуміння і братання між українцями заходу і сходу й нехтування першими, що входили до складу провладного війська, наказів німецького командування у знак солідарності з повсталими. Місцевий поміщик написав скаргу на Григорія Голинського і йому загрожував військовий трибунал, від якого був врятований архикнязем Вільгельмом Габсбургом – Василем Вишиваним.

Сотник Голинський разом із побратимами й місцевою проукраїнською громадою Херсонщини організовує в містечку Добровеличківці (тепер – Кіровоградська область) читальню «Просвіти», курси української мови й українознавства, ставить театральні вистави. Із утворенням у 1918 році Західноукраїнської Народної Республіки (ЗУНР) сотник Голинський був призначений командуванням Української Галицької Армії – збройної одиниці ЗУНР, командиром окремого гуцульського куреня з охоронителів, який особливо відзначився у боях під Городком. Бойовий шлях його пролягав від Львова до Тернополя. Тоді, у стрілецькому середовищі його куреня, народилась пісня: «Каже Гриць Голинський Ходорів палити, каже аж до Львова канонами бити...»

Михайло ФРЕЇК,
завідувач МК «Дем'янів Лаз»

(Закінчення буде)

ВІДЛУННЯ СВЯТА

МНОГАЯ ЛІТА МАТЕРЯМ

На святковому дійстві до Дня Матері у НД «Просвіта» минулої неділі жінки-учасниці відчули себе дійсно берегинями, які оберігають свій рід, добробут сім'ї і народу, справді рідними, яким завдячуєш своїм життям.

Ось під звукові та світлові ефекти з'являється на сцені мати (виконавець – Олена Боднар) зі своєю тирічною донечкою Діанкою. Горда і рівна хода, йде величаво з надією в очах, несе її на руках, несе майбутню людину як щастя, як славу. А маленька україночка у вишиванці, у віночку тулиться до грудей матері, мовить їй найтепліші слова й дарує перші весняні квіти.

Як хочеться, щоб її життя було безтурботним і щасливим. За це молимось ми, за це молиться вища і найсвятіша від усіх богинь Мати. На мультимедійному проекторі висвітлюється Її образ. І перші слова молитви: «Поможи, Боже, нашим дітям, нашим матерям, нашій Україні». Дай миру, щастя, здоров'я, віри у завтрашній день. І величаво лине в залі «Аве Марія» у виконанні Людмили Булієнко.

На святі був присутній композитор, автор чотирьох музичних збірок Мирослав Пастернак. Разом із дружиною Марією виростили двох синів. Нині вони – військові офіцери. У цей неспокійний час захищають Україну в Луганську. У репертуарі композитора пісні про найдорожчу для нас людину – маму. Їх він виконав на святі.

Цього разу у форматі заходу були розповіді про матерів, які займають активну життєву позицію в житті нашого краю і, де б не закинула їх доля, пам'ятають, що вони – українки, доньки славного народу. Ірина Кінаш, проживаючи чотири роки в Арґентині, брала активну участь у діяльності осередку ім. С. Бандери в селі Віжа Аделіна. Разом із дітьми та внуками співали в хорі, організовували українські свята. Внучки Наталя і Таня беруть участь у танцювальному колективі в центральній «Просвіті» Буенос-Айреса.

Говорилося про просвітянок Наталію Куцик, яка сприяє підвищенню духовності, національної свідомості й патріотизму української нації, про Марію Гуцол – доцента кафедри мовознавства Івано-Франківського національного медуніверситету, сумлінну, ініціативну, толерантну людину. Члени її просвітянського осередку зберігають історичну пам'ять українського народу, популяризують його славне минуле, утверджують національну ідею та духовний розвиток краю. Мовилося також про заслуженого лікаря України, патріотку Надію Сельську. Утворивши в обласній дитячій лікарні просвітянський осередок, сприяла переведенню всієї документації на українську мову, займалась організацією святкувань визначних дат в дусі українських традицій. Ще один лікар-педіатр Марія Прохасько є постійним передплатником просвітянських видань. Виростила двох синів: Тараса (письменника) і Юрія (перекладача, філолога-германіста). Має чотирьох внуків: Маркіяна, Богдана, Тому і Симона. А лікар, член Ради Івано-Франківської міської «Просвіти» Мирослава Ґеник надавала щоденну невідкладну допомогу хворим жінкам міста й області, працювала 44 роки акушер-гінекологом. Та й сама має двох синів і шістьох онуків.

Мати – це те слово, яке найчастіше повторює людина в хвилини страждання і горя. Матерів мільйони, і кожна несе в серці любов. Батько Надії Івасик був у лавах ОУН–УПА, загинув у боях, коли війська НКВД оточили його групу на Рівненщині. Надійка не мала доступу ні до навчання, ні до роботи. Батьків брат удочерив її. Вона закінчила інститут, працювала і жила з сім'єю в Одесі. На все місто була тільки одна українська школа, та й то на околиці. Зважаючи на це, переїхали з дітьми в Івано-Франківськ. Надія Івасик організувала випуск просвітянської газети і роботу видавництва, зібрала нотну збірку коляд, щедрівок. Про активістку громадського життя в місті Ольгу Павлик також сказали теплі слова.

У залі були присутні чимало молодих мам. Своїй мамі Юлі, бабусі Люді й усім молодим матерям співала пісню Софійка Бойко. Теплі слова говорили про Надію Самборську, яка народила трьох дітей, виховала в християнському дусі. Гордістю бабусі є й онучка Анастасія. Ще до трьох років знала молитви «Отче наш», «Вірую». Щовечора молилася разом із бабусею на вервиці. Тепер навчається в школі при церкві Василія Великого, бере участь в олімпіадах, вміє замісити тісто на вареники. Надія Самборська разом зі своєю подругою Володимирою Атаманчук мають чудові голоси, співають у церковному хорі, виступали на Майдані, активні членкині «Жіночої громади». Їх злагоджений спів зустріли бурхливими оплесками і на святі. Пані Надія за поданням обласної організації «Жіноча громада» на честь свята Матері була нагороджена Грамотою департаменту освіти, науки, сім'ї, молоді та спорту облдержадміністрації.

Кажуть, що чоловік стає на коліна тільки в трьох випадках: щоб напитися із джерела води, зірвати квітку і вклонитися матері. Низько вклонилися на святі матерям і прочитали свої віршовані рядки для них Михайло Федак із Павлівки і Тарас Колодій з Івано-Франківська.

Окрасою всіх просвітянських заходів є вокальний ансамбль «Квіти ромену». Цих жінок об'єднує пісня, а в житті вони – дбайливі й люблячі матусі, бабусі, сумлінні в роботі, які гордяться своїми дітьми та онуками. Так, один син Оксани Черепанин – викладач Києво-Могилянської академії, другий – закінчує Львівський державний університет, Мирослава Жибак з донькою успішно працюють в обленерґо, син Людмили Булієнко працює провідником у поїзді «Івано-Франківськ–Москва», Людмила Вербова працює у відділі будівництва на залізниці, а донька навчає професійних танців, Галина Дронь ще донедавна працювала в обленерґо, а тепер усе тепло материнського серця віддає родині, сім'ї. Ансамбль «Квіти ромену» подарував пісні «Де ти, любов моя» та «Дорога стежина».

Лагідний матусин голос засіває в наші душі любов до святого місця – рідної домівки, до вишитої колоссям і калиною України. Заквітла перед хатою мамина вишня, зацвіли в саду чорнобривці, защебетав соловейко, всміхнулася мати. Тому так хвилююче була сприйнята пісня «Хата моя біла хата» у виконанні членкині «Жіночої громади» Надії Легун.

Через обставини, що склалися, бабуся Лідія Бриндзей замінила маму маленькій Вікторії, якій виповнилося тоді чотири роки. Тепер вона вчиться у медичному училищі. На святі дівчина подарувала бабусі свій музичний сувенір.

Тут були присутні матері з Криму, зі східних областей України, яким теж лунали теплі побажання й пісні.

Зворушив до сліз виступ тріо хлопців у складі Назара Фігури, Тараса Ільковича та Ярослава Мельника, які співали для матерів, що в ці тривожні дні не дочекались повернення додому своїх синів.

А далі всі присутні заспівали «Рідна мати моя» і «Многая літа». Звичайно, не обійшлось без квітів.

Святкові привітання вони отримали від депутата облради, голови обласної «Просвіти» Степана Волковецького і депутата обласної ради, автора програми «Нова українська родина» Дмитра Захарука.

Говорім, поки живі наші матері, їм ласкаві слова щоднини й щогодини, бо в народі кажуть: «Болить у дитини пальчик, у матері – серце…»

Михайлина БОДНАР,
режисер-постановник свята, голова обласної організації «Жіноча громада»

ПОСТАТІ

УКРАЇНЦІ СВІТОВОЇ СЛАВИ

Одним із таких є український вчений Іван Горбачевський, який народився 160 років тому (15 травня 1854 на Тернопіллі). Після закінчення Тернопільської гімназії здобув медичну освіту у Відні. Ще студентом почав друкувати свої наукові роботи. Після закінчення вишу працював у Віденському і Празькому університетах очолюючи кафедри лікарської хімії. Його дослідження дозволили зробити дійовий метод діагностування захворювань. Широковідомих інформацій про професора Горбачевського в Україні не подавалося. Відомості про цього вченого даю на основі статті О. Г. Юркевича зі Львова, яка є у книжці «Аксіоми для нащадків. Українські імена у світовій науці».

Участь Івана Горбачевського в науковому житті Чехословаччини настільки вагома, що в чеських енциклопедіях відзначається, що він був чеським вченим українського походження. Професор І. Горбачевський ніколи не забував про свій родовід. У 1924 р. він підготував кілька підручників з хімії: «Неорганічна хімія», «Органічна хімія», «Фізіологічна хімія». Книги написані чеською та українською мовами. Саме тут перед ним постала проблема створення української хімічної термінології. Іван Горбачевський писав, що наша термінологія мусить бути передовсім така, щоби якнайтісніше прилягала до термінології міжнародної.

У 1922–1923 рр. професор Горбачевський викладає органічну хімію в українській господарській академії в Подебродах. Кузнею підготовки нових наукових кадрів у галузі лікарської хімії став організований Горбачевським Інститут лікарської хімії у Празі. Його учнями були чехи й українці, німці й французи. Він виховав цілу плеяду визначних вчених у галузі лікарської хімії, велику генерацію викладачів Карлового університету ім. Т. Шевченка.

Іван Горбачевський зробив відкриття у багатьох галузях: працював як біохімік – гігієніст та епідеміолог, зробив свій внесок у питаннях судової медицини. Він – автор понад сорока наукових робіт, які характеризуються новим підходом до вирішення багатьох медичних і хімічних проблем.

Він був гарної постави з благородним обличчям, щирий і завжди готовий допомогти іншим. Наголошував на своєму українському походженні. Рідко хто з українських вчених володів стількома титулами: доктор медичних наук, професор, декан медичного факультету університету у Празі, згодом його реактор, член санітарної Ради Чеського Королівства, член найвищої Ради здоров'я Австро-Угорщини, перший міністр здоров'я Австро-Угорщини, завідувач кафедри хімії і ректор Українського вільного університету у Відні та Празі, почесний член наукового товариства ім. Т. Шевченка та ін.

Отакі ми, українці!

Богдан СУШЕВСЬКИЙ, *просвітянин*

КНИГИ КРАЯН

ЧЕРЕЗ ЦВІТ І СНІГ

Вихід книжки у світ – це завжди подія. Ось тримаю на долоні нову збірку поета і просвітянина з Долини Василя Олійника «Крихтини для голуба» (Івано-Франківськ, «Місто-НВ», 2013) і не можу натішитися: невибагливе художнє оформлення, а чотирирядкові тексти – сто вісімдесят п'ять рубаїв – налаштовують на філософський тон, кличуть до роздумів про життя-буття:

Ніхто мені, крім Бога, не поміг,
Коли шукав у кресленнях доріг
Свою дорогу, ту, що Доля зветься,
Яка прослалась через цвіт і сніг.

Коротко, на одному подиху і, головне, поетично! Автор, який багато років праці віддав журналістиці, видав збірки «Стремено», «Гармонія площин», «Толока», «Княгиня», «Крижма», «Понад шляхами сивими». Упорядкував книги «Столиця Франкового серця», «З горіха зерня», співупорядник «Антології краю», один із організаторів літературного фестивалю Франкової поезії в Лолині поблизу Долини.

Життя поета, отже, наповнене неспокоєм пізнання людини й світу. Він і далі шукає своє слово, вдавшись до чотиривіршів, або катренів, які дещо схожі на рубаї, вміщені другим розділом. Це також лаконічні роздуми, тільки в іншій оболонці, коли римуються не перший, другий і четвертий рядки в рубаї, а перший з третім, другий з четвертим рядками.

Я вже стомився від напруги –
Не за своє щораз берусь.
Не дай вам Боже бути другом
Лише для вигоди комусь.

Помітно, Василь Олійник зібрав власні спостереження, зауваги, поради, заперечення, щоб у традиційному поетичному ключі озвучити уроки життя, будні чи свята складної дійсності. Його приземленість у художніх формах проявилась природно, коли має бути тісно словам і привільно думкам. Правда, поет не боїться повторити те, що вже знайоме читачеві, якому, сподівається, припаде такий текст до душі:

В казках перемагає доброта,
Порядність, щирість,
чесність, простота, –
В житті не так, хоча багато років
Усім відома істина ота.

Гортаючи сторінки нової книжки Олійника, іноді здається, що летючу думку ловить перо, як то кажуть, на ходу. Добре це чи зле – знову ж таки вирішить читач, якому подобаються експромти, а не занадто виважений чи відполірований рядок. Тут спалах блискавки швидкого письма нагадує щоденниковий стиль. Тут можна знайти класичне творення рубаїв, а не рідкісне, з редифом (повторення вкінці трьох рядків одного і того ж слова, що виграє інтонаційними, смисловими відтінками) або мураббу (рядки читаються по горизонталі та вертикалі). В традиційному віршуванні має бути все зрозуміле, позбавлене крутого експерименту, чого дотримується автор:

Понад усе люблю дороги.
Немає кращого нічого –
Як їх читати письмена,
В яких принада світу всього.

Звичайно, у кожного з літераторів є улюблений жанр. Видатним майстром в лірично-філософській поезії народів Близького Сходу, хто наповнив цю мініатюрну форму оригінальними думками і почуттями, був Омар Хайям. Знаємо збірки рубаїв Дмитра Павличка, Богдана Радиша-Маринюка, Дмитра Пилипчука та інших поетів. Василь Олійник, лауреат премії «Князь Роси» імені Тараса Мельничука, пішов своєю стежкою. Проста назва його збірки «Крихтини для голуба» накладом лише триста примірників виправдовує задум, творчий порив поета:

Боюсь найбільше відробляти
І в праці радості не знати.
Лиш кінь у хомуті красивий,
Людина творчістю багата.

Василь РЯБИЙ,
член Національної спілки письменників України

ЖИТТЯ ЦЕРКВИ

ЖИВА ПАРАФІЯ – РЕАЛЬНІСТЬ

У суботу, 3 травня, в каплиці духовної семінарії Свщмч. Йосафата відбулася заключна III сесія собору Івано-Франківської архієпархії УГКЦ «Жива парафія – місце зустрічі з живим Христом». Протопресвітери, священики, монахи й монахині, синкели, голови архієпархіальних комісій, делеґати мирянських рухів та організацій, викладачі й студенти семінарії на чолі з двома єпископами підбили підсумки 25-літньої співпраці священства та мирян у служінні Христові й своєму народові та окреслили напрямні на найближче майбутнє розвитку Церкви, насамперед на рівні парафій. І, як показали яскраві приклади, жива діяльна парафія чи спільнота з практикуючими і співстраждаючими своєму ближньому вірянами – не захмарна мрія, а реальність.

Собор розпочався архієрейською Божественною Літургією, яку очолив високопреосвященний архієпископ і митрополит Івано-Франківський кир Володимир Війтишин, котрому співслужили єпархіальні священики. У привітанні делеґатів та гостей владика Володимир так окреслив головну ідею соборного зібрання священства й вірних: «Нехай Воскреслий Ісус Христос благословить кожного учасника собору для плідної праці, яка має бути скерована в русло майбутнього розвитку Церкви в світлі молодіжного апостоляту. Щоб кожний виконав своє покликання: прийняв, зберіг, розвинув і зумів передати Христову віру наступним поколінням…»

У роботі собору від Коломийсько-Чернівецької єпархії взяли участь правлячий архієрей преосвященний владика Василій Івасюк та канцлер о.-мітрат Василь Мельничук. Божественну Літургію супроводжував співом семінарійний хор «Благовіст».

Р. І.

БІЛЬ

ВІДІЙШОВ ДО НЕБЕСНОЇ СОТНІ

12–13 травня були днями жалоби на території Верховинського району.

У вівторок у селі Білоберізка хоронили солдата строкової служби, який загинув під час антитерористичної операції 9 травня поблизу Маріуполя. Із загиблим прощалися рідні, односельці, представники обласної і районної влади.

Народився Богдан Шлемкевич 1993 року в селі Білоберізка. В сім'ї крім нього – сестра Тетяна, брати Роман та Ігор, один з яких – священик. Після 9-го класу вступив у Волинську духовну семінарію, яку закінчив у 2012 році з червоним дипломом (бакалавр з богослов'я). З 2013 року добровольцем пішов на військову службу – у внутрішні війська.

Богдан повинен був вийти з армії 10 квітня, але у зв'язку з оголошеною мобілізацією служив далі. Протягом квітня–травня проходив навчання в Києві, Донецьку. У Маріуполь прибув 8 травня, а 9 – під час антитерористичної операції – загинув.

Хай рідна земля буде йому пухом, а ми пам'ятаймо, якою ціною дається нам незалежність і соборність.

Івано-Франківське ОО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка та Коломийське РМО ВУТ «Просвіта» щиро співчувають Героєві України, Почесному члену «Просвіти» Василеві Ткачуку з приводу смерті дорогої людини – **дружини Анни Тихонівни.**

Хай наші співчуття полегшать біль непоправної втрати, а українська земля буде їй пухом.

Від просвітян
голова ОО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка
Степан ВОЛКОВЕЦЬКИЙ,
голова Коломийського РМО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка
Василь ГЛАГОЛЮК